

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izkušnja vsak četrtik in velja za pošttno vred in v Mariboru upošljamem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrt leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Kmetijskega inštituta“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če vsebujejo 4 strani 40 vln, na 8 straneh 60 vln. — Oredniti: Korotiča cesta št. 5. — Rokopis se ne vrača. — Upravništvo: Korotiča cesta št. 5, sprejema naročnine, listate in reklamacije, na listate se plačuje od vsotopne pečitvice za enkrat K 1-80. Za večkratne oglašne primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 30 vln. — Inserati se sprejemajo do tovara opoldne, nazajre reklamacije so pošiljne proste.

Jugoslovanski klub in državni proračun.

Naša Kmetijska zveza je ob priliki zborovanja na orlovskem taboru zavzela odklonilno stališče proti državnemu proračunu za l. 1920-21, ker bi potem tega proračuna finančni minister demokrat (liberalci) Stojanovič preveč obremenil z davki slovensko ter hrvaško kmetijsko ljudstvo. Kakšno da je stališče naše Kmetijske zveze napram temu proračunu, je na dolgo poročal „Gospodar“ v svoji 33. in 34. številki, kjer je natančno razloženo, zakaj da se mora naš kmet protiviti temu od demokratskega finančnega ministra predlaganemu proračunu, ki hoče pošteti vsi zemljiški davek, zvišati že itak neznosno visoko osebnostno dohodnino, vpeljati krivični vinski davek itd.

Demokratski finančni minister je torej sestavil ta državni proračun in ga predložil ministrom v podpis. Naša Kmetijska zveza ima samo enega ministra, dr. Korošca. Dr. Korošec je koj videl, da bi ta državni proračun uničil že itak prebudo obdačenega slovenskega kmeta, radi tega se je tudi na vso moč nstavljal ter protivil podpisati proračun. Liberalci in njihovi bratci so seve že trobili v svet laž: minister dr. Korošec je na škodo kmeta podpisal državni proračun. Vse te liberalno-samostojne laži o dr. Korošcu so zagledali beli dan po liberalnih časnikih in v „Kmetijskem listu“ za časa vladne krize, ko ni zboroval parlament.

Kakor hitro pa je naša nova vlada sedanja vlada zopet sklicala narodno predstavništvo, so se tudi postavili vsi poslanci Jugoslovanskega kluba na stališče kmetov in izjavili, da so proti državnemu pro-

računu v predloženi obliki, da ne pustijo, da bi ga vsilili razni liberalni in demokratski ministri ter zahtevali, da mora priti državni proračun za leto 1920-21 pred parlament.

Jugoslovanski klub je izjavil v finančnem odboru po svojem zastopniku poslancu Vesenjaku, da sprejme državni proračun le tedaj, ako ga spremeni jo v smislu resolucij, katere je tozadevno sklenila Kmetijska zveza ob priliki svojega zborovanja na orlovskem taboru v Mariboru.

Ker je ministrstvo videlo odklonitev podpisa državnega proračuna od strani ministra dr. Korošca in odločni nastop Jugoslovanskega kluba, je obljubil ministrski predsednik dr. Vesnič, da pride državni proračun pred parlament.

Na stališče dr. Korošca in Jugoslovanskega kluba proti državnemu proračunu v sedanji obliki so se postavili tudi srbski radikali in hrvaški Narodni klub. Ker se bo sedaj po zaslugi Jugoslov. kluba razpravljalo in glasovalo o državnem proračunu v zbornici, je veliko upanja, da bodo državni proračun spremenili v smislu resolucij Kmetijske zveze.

Toliko o zadevi državnega proračuna, da je pobita tozadevna liberalno-samostojna laž o dr. Korošcu in podpisu državnega proračuna.

Tudi teokrat ne bodo obvarovali in rešili našega kmeta pred novimi davki liberalci ter samostojni, ampak Jugoslovanski klub pod vodstvom ministra dr. Korošca.

Samostojna za centralizem.

Veliko smo že pisali v „Gospodarju“ o centralističnem vladanju naše države. Centralistično bi bila vladana naša Jugoslavija, ako bi upravljal Beograd vse vladne posle brez pokrajinskih vlad v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu in Dalmaciji. Da bi bila izrečno centralistična (osrednja) vlada naše države v kvaru v propasti naši Jugoslaviji, razvidi pač vsakdo, ki trezno in res državno misli. Pač vsak Slovenec se je že sam prepračil, kako počasi se dobi in iztisne kaj od beograjske vlade, kjer gre vse tako počasi in brez smisla za naše slovenske razmere in potrebe. Sedaj pa, ako bi se nam odpravili našo pokrajinsko vlado in bi vse naše slovenske zadeve romale mesto v Ljubljano v počasni Beograd, potem pa sploh ne bo rešena nobena naša prošnja, zadeva in potreba. Proti izrečnemu centralizmu (osrednji vladi) je bila in bo naša Kmetijska zveza, ki zahteva svojo pokrajinsko vlado in svoj pokrajinski deželni zbor v Ljubljani. Z Beogradom bi nas naj vezalo le skupno: finance, vojaštvo, železnice, pošta itd. Vse zadeve in potrebe, ki se tičejo izključno le Slovenije, kakor: šolstvo, kmetijstvo itd. bi naj reševala v svrhu hitrega poslovanja naša pokrajinska vlada v Ljubljani. Decentralizacija vlade naše obširne Jugoslavije je gotovo v korist ter dobrobit državi in tudi vsacega posameznega državljanu.

Za obstoj naših pokrajinskih vlad in za uvedbo deželnih zborov je naša Kmetijska zveza, proti pa so liberalci in njihovi bratci samostojni, ki zahtevajo enega centra (središča) — Beograda. Da so kapitalistični oduhu slovenskega kmeta — liberalci za škodljivi in državi nevarni centralizem, je samoposeli umevno, ker se bojijo nadzorstva njihovega početja in centralizem — vladanje cele Jugoslavije edino le iz

gospodarstva od strani deželne vlade in deželnega zbora, da so pa za kmeta naravnost pogubonosni centralizem tudi samostojni, pa si lahko razlagamo iz očetovstva in bratstva, ki vlada med liberalci in samostojnimi.

Da nam pa ne bi samostojni kje očitali, ker jih dolžimo nečesar, kar ni res, evo vam dokaze za centralizem Samostojne: za centralizem se je izrekel v imenu Samostojne v Ljubljani g. Urek 24. novembra lanskega leta, ko so samostojni zborovali v Ljubljani in se na konjih poklanjali največjemu liberalcu — centralističnemu paši dr. Zerjavu, ki je duševni in kruševni oče Samostojne.

Samostojnim pa ni bilo dovolj, da so povdarjali svoj neumno škodljivi centralizem samo v Ljubljani ampak „sladki“ apostol Samostojne g. Drolenik je klečaplazil celo po Beogradu in tamkaj po raznih demokratskih (srbsko liberalnih) vladnih veljaki zagotavljal, da stoji in stremi Samostojna odločno za centralizmom.

Stranka, ki se drzne pri svojem odločnem klečeplazenju za liberalnim centralizmom trditi, da dela za korist ter dobrobit kmeta, ni kmetijska stranka, ampak stranka liberalnih kapitalistov, verižnikov, krčmarjev in meštarjev, katerim bi bila kontrolna pokrajinska vlada preveč za petami.

Kmet in centralizem, to sta dva pojma, ki se družita kot voda in ogenj. Za centralizem vneta Samostojna in kmetijska korist pa sta si v zlahti kot milijonar in berač.

Toliko v vednost našemu kmetiskemu ljudstvu, da bo znalo, da hočejo liberalci in samostojni, da se naš že itak prepočasni vladni voz še bolj zavre, če ne — ustavi!

„Kmetijski list“ (trgovski) za svobodno trgovino

Vsacemu od naših pristašev je se v živem spominu demokratsko socialistična vlada, pod katero je cvetela prosta trgovina, ko je bilo ono meštarjenje z izvozniki, ko so si napolnili nenasične žepe na državno škodo razni liberalni ter socialistični milijonarji in verižniki.

V dobi izrečne liberalno-socialistične vlade je tudi najbolj razprostrla svoje peruti po Sloveniji Samostojna, katero je zalagal tedanji samodržec Slovenije dr. Zerjav, oče Samostojne, z vagoni koruze.

Za pogubavno liberalno-socialistično vlado je prišla Protikoroščeva, ki je prepovedala prosto trgovino in ona nesrečne izvoznice in hotela osnovati takozvano „Središnje zadrugo“ za izvoz. Država sama je hotela vzeti v roke izvozno trgovino potem posebnih zato organiziranih zadrug. Od dobička, ki bi ga bila imela država pri izvozu, je namenila 25% za invalide, 25% za nabavo poljedelskega orodja, 25% za zgradbo državnih skladišč, 25% pa bi ostalo državi. Ako bi se bil uzakonil ta državni izvoz, bi ne

bil oškodovan kmet, ampak le veletrgovci, verižniki in spekulant, ki so najhujše pijavke kmetijskega stanu. Ako bi se bil poddržal izvoz, bi si bila država odprla znaten vir dohodkov in bi ne bilo treba razpisavati toliko novih davkov, katere mora plačevati ravno kmet. Od državnega izvoza bi pa bil imel kmet tudi naravnost dobiček, ker bi mu bila država nabavila razno potrebno poljedelsko orodje, ki se danes dobi tako težko ali sploh ne. Pri državnem izvozu bi bile tudi precej preskrbljene naše največje sirote — invalidi in kmetu bi ne bilo treba plačevati invalidskega davka, kakor ga bo moral sedaj. Podržavljen je izvoz so se najbolj ustrašili največji kmetijski sovravniki — liberalci. Komaj se je poslovala Protikoroščeva vlada in tej sledila l. koncentracijska pod Vesničem, so napeli demokrati (liberalci) vse sile, da so preprečili osnovanje „Središnje zadruge“, ki bi naj bila vodila državni izvoz. Ta preprič: na eni strani srbski radikali in Jugoslovanski klub za državni izvoz, na drugi strani srbski in naši liberalci za prosto trgovino — je bil tudi glavni vzrok ravnokar minule vladne krize.

Prišlo je do druge, sedanje koncentracijske vlade pod Vesničem. Demokrati so vstopili v to vlado, ker se je opustil načrt o podržavljenju izvoza in dovolila prosta trgovina, ki je za v korist veletrgovcem, milijonarjem in verižnikom, ki so seve vsi demokrati (liberalci). Pri tej prosti trgovini pa je prišel finančni minister z nepravilnim proračunom, ki nalaga naravnost propastne davke na trgovcem izvoznikarjem ter dobičkarjem, ampak ravno kmetu.

Kedo ima dobiček od proste trgovine: kmet, ali liberalni izvoznikar? Kmetu nalaga prosta trgovina nove — neznosne davke, izvozniku pa polni žep!

Sedaj pa pride „Kmetijski list“, ki zagovarja in se zavzema v zadnjih dveh številkah za prosto trgovino. O, saj dobro vemo zakaj to nekmetisko pisanje tega lista! G. Urek sam je izjavil, da je bil ob času prepovedi izvozne trgovine „Kmetijski list“ že čisto na robu propada, sedaj pri prosti trgovini je pa naenkrat celo povečal svojo obliko. Od kod ta rast tega lista?

Kakor že omenjeno je svoj čas podpiral Zerjav Samostojno s koruzo, sedaj jej pa pomagajo na noge razni gospodje liberalni izvoznikarji z denarjem, katerega so si priveržili na državno in kmetisko škodo potom po liberalnih izvojevane svobodne trgovine. Za svoje povečanje z liberalno pomočjo pa se pač mora „Kmetijski list“ skazati hyaležnega, radi tega pa zagovarja prosto trgovino, četudi je v resnici prosti izvoz v največjo škodo kmetu in državi.

Naj še pride kdo in naj reče, da si niso liberalci in samostojni v zlahti kot očetje in sinovi! Od liberalno preobložene mize, katero pokriva sedaj prosta izvozniska trgovina, pobira tudi Samostojna, drobne, samo da trobi v zahvalo v liberalni rog in pomaga oškodovati kmeta in državo.

Kmetje, dobro pomnite, novih davkov vam bo kriva prosta trgovina, katero zagovarja in naravnost priporoča „Kmetijski list“, ki bi popolnoma zaslužil, da se ga prekrsti v „Trgovski list“ liberalnih veletrgovcev, milijonarjev, verižnikov itd.

Novih davkov bo kriva prosta trgovina, katero zahteva Samostojna. Samostojna je toraj za nova davčna bremena — toraj največja sovražnica ter pijavka kmetijskega stanu.

Kaj mačka rodi, miši lovi! Kar liberali rodi, kmeta podi! Samostojna je hči liberalcev, torej kmetiska sovražnica!

Politični ogled.

Jugoslavija. Naš regent Aleksander je odpotoval 4. t. m. v Pariz, kjer bo ostal do sobote. Njegovo potovanje v Pariz je važnega političnega značaja. Regent bo obiskal 12. t. m. Sarajevo. V narodnem predstavništvu se je vršilo pomenko glasovanje za sprejem novega volilnega zakona, ki je bil tudi sprejet z 143 glasovi proti 23. Regent je nato podpisal ukaz za razpis državnoborskih volitev, ki bodo 28. novembra. Ustavotvorna skupščina se boode pa sestala 12. decembra. V narodnem predstavništvu so